אגרות הראי"ה - כרך ב' - אגרת תקיג

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"א אדר ראשון תרע"ג - יפו
נמען: זאב גלוסקין

הרב קוק אינו מסכים לעיקול בפתח תקווה: מי שמציית לדין ויכול לשלם אין מעקלים עליו. על טענת גלוסקין שאין כבוד למוסד ציבורי להיתבע בדין: יש להתחשב גם במוסד הרבנות, ואין פחיתות כבוד בכך שמוסד עונה לתביעת יחיד, שהרי 'מלכי בית דוד דנים ודנים אותם'. לכן קבע הרב קוק תקנה: היחיד מגיש את טענותיו בכתב, המוסד משיב בכתב, ורק אם בית הדין רואה צורך, מתקיים דין תורה.

עיקרי הדברים

- אין עיקול על מי שמציית לדין.
- מוסד ציבורי חייב בדין.
- 'מלכי בית דוד דנים ודנים אותם'.
- תקנת טענות בכתב.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] והוא אינו חלק מלשון האגרת.

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], כ"א אד"ר[4] תרע"ג[5]

אדון יקר ונעלה מר זאב גלוסקין נ"י[6]. שלו'[7] רב.

בתשובה על מכתבו הנכבד שקבלתי כעת, אתכבד להודיעו שאנכי אינני מסכים על העיקול של פ"ת[8]. [אינני מסכים לעיקול שהוטל בפתח תקוה] ועוד ללא שאלוני נדרשתי ע"ז[9] וכתבתי להמעקל שאיני מוצא יסוד לזה בענין שלנו. אמנם אז היה העיקול על ההליכה לד"ת[10] שתבע כבודו, אבל הענין אחד הוא, כי מאן דציית דינא אין מעקלים עליו, [כי מי שמציית לבית הדין, אין מעקלים את נכסיו (ארמית)] בהיותו עם זה בעל יכולת לשלם.

לעומת זה אני חייב תשובה לכבודו על מכתב של "אהבה מסותרת", שכתב לי כבודו ע"ד[11] תביעתו של מר ש' והנני מגלה לכבודו את דעתי ממעמקי לב. חושב אני שאיש לא יחשדני באדישות נגד כבודם של מוסדינו הישוביים, שהם לי אור וחיים ומקורות של תקוה וצפיית

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 אד"ר - אדר ראשון
5 תרע"ג - השנה תרע"ג (1912/1913)
6 נ"י - נרו יאיר
7 שלו' - שלום
8 פ"ת - פתח תקוה
9 ע"ז - על זה
10 לד"ת - לדברי תורה
11 ע"ד - על דבר

ישועה. אבל שני דברים אומר לכבוד חביבי. האחד, שבין המוסדות הנכבדים של א״י[12] ראוי להתחשב גם עם המוסד של הרבנות, והשני, שאין אני מוצא שום גרעון כבוד למוסד היותר עליון, בהיותו משיב על תביעותיהם של יחידים ממנו. ומלכי בית דוד דנים, ודנים אותם, [סנהדרין יט] אמרו חז״ל[13], וזאת היא תהילתם ותפארתם. וכדי להגן על כבוד המוסדות כמה דאפשר בסדרי משפט, כבר נתפשטה ב״ה תקנתי בישובנו מאז, שכל יחיד התובע איזה מוסד ציבורי לד״ת צריך הוא להציע בתחילה את טענותיו בכתב, והמוסד יכול להשתמש בזכותו להשיב עליהן בכתב, ורק אם אחרי חילוף הטענות באופן זה מוצא הב״ד[14] שהענין מוכרח לבא לד״ת, רק אז חלה החובה על המוסד לעמוד לד״ת ע״י[15] ב״כ[16] עם היחיד התובע אותו. וכמדומני שסדר אסתתי כזה, [סדר נאה כזה ("אסתטי")] גם אירופא לא תוכל להעליבו.

והנני חותם בברכה נאמנה מציון וברגשי כבוד ויקר,

הק׳ אברהם יצחק ה״ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי״ה, כרכים א׳-ד׳

---

12 א״י - ארץ ישראל
13 חז״ל - חכמינו זכרונם לברכה
14 הב״ד - הבית דין
15 ע״י - על ידי
16 ב״כ - בא כוחו